

prima instanță, Judecătoria Centru, mun. Chișinău
judecător: D. Sușchevici
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău:
judecători: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova

dosarul nr. 3ra-1245/2016

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță, Oleg Sternioală, Mariana Pitic, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Liuba Brînzoi,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Liuba Brînzoi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Liuba Brînzoi și menținută hotărîrea Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 29 mai 2015,

c o n s t a t ă :

La 20 octombrie 2014 Liuba Brînzoi s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir (în continuare CTAS Cantemir) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că din căsătoria sa cu Vasile Brînzoi, înregistrată la 17 octombrie 2009, la 20 februarie 2012 s-a născut fiica Emilia Brînzoi, fapt confirmat prin certificatul de naștere seria NA-VI 1463547 eliberat de către OSC Botanica mun. Chișinău.

Susține reclamanta că, până la nașterea fiicei sale, începând cu 19 martie 2010 s-a aflat în serviciul militar prin contract, în cadrul Serviciului de grăniceri, care prin Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011 a fost reorganizat în Departamentul Poliției de Frontieră a MAI.

Afirmă reclamanta că, la 21 iunie 2012 i-a fost acordat concediu pentru îngrijirea copilului.

A mai indicat că, la 17 martie 2013 a revenit la locul de muncă, astfel încheind concediul de îngrijire a copilului.

În luna martie 2012, reclamanta a depus actele la CTAS Cantemir pentru obținerea îndemnizației pentru creșterea copilului, și i-a fost stabilită îndemnizația

pentru îngrijirea copilului în sumă de 300 lei/ lunar, ca și unei persoane neasigurate.

La 22 septembrie 2014 s-a adresat către CTAS Cantemir cu cerere prealabilă, prin care a solicitat stabilirea indemnizației corecte pentru îngrijirea copilului.

Prin răspunsul nr. 01-02/09-1009 din 24 septembrie 2014 CTAS Cantemir i-a refuzat în admiterea cererii, comunicându-i că MAI al RM nu alocă surse financiare în bugetul de asigurări sociale. Totodată i-a fost comunicat că prin Legea nr. 93 din 29 mai 2014 au fost operate modificări în art. 14 din Legea nr. 162-XV din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, conform cărora indemnizațiile acordate pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani se plătesc la locul de serviciu al militarului prin contract, din bugetul de stat. Prevederile Legii nr. 162-XV din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor se aplică în privința militarilor-persoanelor angajate în serviciu, în structurile cu statut militar, dar nu în Departamentul Poliției de Frontieră a MAI. Mai mult, în baza unei cereri scrise, persoanelor indicate, după expirarea concediului de maternitate, li se acordă concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

A indicat reclamantă că, nu este de acord cu răspunsul pârâtului, deoarece în conformitate cu art. 52 al Legii nr. 283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliția de Frontieră, polițiștii de frontieră sunt supuși asigurării obligatorii de stat.

Iar, conform art. 4 alin. (1) al Legii nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, în sistemul public sunt asigurate obligatoriu prin efectul legii persoanele numite la nivelul autorității executive.

Indică că, venitul mediu lunar al său în ultimele 6 luni lucrate deplin a constituit 4 431,88 lei, astfel indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului constituie 1 329,56 lei.

Solicită reclamanta admiterea acțiunii; recunoașterea ilegală a răspunsului CTAS Cantemir nr. 1-02/09-1009 din 24 septembrie 2014; obligarea CTAS Cantemir să recalculeze indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului Emilia Brînzoi, născută la 20 februarie 2012, în mărime de 1329,56 lei de la nașterea copilului și până la 17 iunie 2013; repararea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Cantemir din 20 ianuarie 2015 pricina civilă a fost strămutată pentru examinare conform competenței la Judecătoria Centru, mun. Chișinău, deoarece CTAS Cantemir nu este persoană juridică, ci reprezintă o structură teritorială a CNAS.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 07 aprilie 2015 s-a dispus atragerea în calitate de copârît a Departamentului Poliție Frontieră a MAI.

Pe parcursul examinării pricinii Liuba Brînzoi a depus instanței explicații, prin care și-a concretizat cerințele acțiunii, solicitînd recunoașterea ilegală a răspunsului CTAS Cantemir nr. 1-02/09-1009 din 24 septembrie 2014; obligarea CNAS să recalculeze indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului Emilia

Brînzoii, născută la 20 februarie 2012, în mărime de 1329,56 lei de la nașterea copilului și până la 17 iunie 2013; obligarea CNAS la repararea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 29 mai 2015 s-a refuzat în admiterea cerințelor Liubei Brînzoii împotriva CNAS și Departamentul Poliției de Frontieră a MAI cu privire la recunoașterea ilegală a răspunsului CTAS Cantemir nr. 1-02/09-1009 din 24 septembrie 2014; obligarea CNAS să recalculeze indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului Emilia Brînzoii, născută la 20 februarie 2012, în mărime de 1329,56 lei de la nașterea copilului și până la 17 iunie 2013; obligarea CNAS la repararea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiate.

La 03 iunie 2015, Liuba Brînzoii a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea, să fie obligată CNAS de recalcula și achitarea indemnizației unice lunare pentru îngrijirea copilului în mărime de 1 329,56 lei, să fie obligat Departamentul Poliție Frontieră de a efectua calculul și achitarea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului în mărime de 1 329,56 lei, de a obliga CNAS și Departamentul Poliție Frontieră de a-i repara prejudiciul moral.

Prin decizie Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2016 s-a respins apelul declarat de Liuba Brînzoii, cu menținerea hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 29 mai 2015.

La 23 iunie 2016 Liuba Brînzoii a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii sau de restituire a pricinii spre rejudecare în primă instanță.

În motivarea recursului a indicat că, consideră neîntemeiată decizie instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanța a interpretat eronat legea.

Consideră recurenta că instanța de apel, eronat a concluzionat că nu poate beneficia de indemnizație, deoarece nu este persoană asigurată de stat, din salariu nu i s-au reținut contribuțiile de asigurări sociale, în cazul în care dreptul său la concediu pentru îngrijirea copilului și indemnizația este expres stabilită în art. 7, alin. (1) și (3) al Legii cu privire la statutul militarului nr. 162 din 22 iulie 2005 (în redacția de până la 04 iulie 2014).

Totodată, a mai menționat că la 01 iulie 2012 a intrat în vigoare Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28 decembrie 2011, prin care a fost reorganizat Serviciul de Grăniceri în Departamentul Poliției de Frontieră, și conform acestei legi beneficiază de concedii de odihnă conform Codului muncii.

A mai indicat că, personal nu poartă răspundere pentru faptul că, angajatorul nu a efectuat reținerile de rigoare și nu a transferat sumele cuvenite la bugetul asigurărilor sociale de stat, în cazul în care a fost angajată oficial prin contract.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat la 23 iunie 2016, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2016 este depus în termen, în cazul în care copia deciziei a fost expediată în adresa părților la 19 aprilie 2016 (f.d. 125), iar la materialele cauzei nu se regăsește dovada recepționării acesteia de către părți.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 14 iulie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 01 septembrie 2016, Departamentul Poliției de Frontieră a MAI a depus referință, exprimându-și dezacordul cu recursul înaintat de Liuba Brînzoi, solicitând respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 septembrie 2016, recursul declarat de Liuba Brînzoi, s-a considerat admisibil și s-a fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători pentru examinarea fondului recursului pentru 19 octombrie 2016.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și referința prezentată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul reține faptul că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fiind dată o apreciere eronată probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit, consideră că aceasta urmează a fi casată cu trimiterea pricinii la rejudecare din considerentele ce urmează.

Conform art. 117 alin. (1) și (2) CPC al RM, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Conform art. 121 alin. (1) CPC al RM, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Conform art. 130 alin. (1), (2) și (3) CPC al RM, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) – (4) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Colegiul reține că conform materialelor cauzei, la 20 octombrie 2014 Liuba Brînzoi s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva CTAS Cantemir cu privire la recunoașterea ilegală a răspunsului CTAS Cantemir nr. 1-02/09-1009 din 24 septembrie 2014; obligarea CTAS Cantemir să recalculeze

îndemnizația lunară pentru îngrijirea copilului Emilia Brînzoi, născută la 20 februarie 2012, în mărime de 1329,56 lei de la nașterea copilului și până la 17 iunie 2013; repararea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată.

Tot, materialele cauzei denotă că, prin încheierea Judecătoriei Cantemir din 20 ianuarie 2015 pricina civilă a fost strămutată pentru examinare conform competenței la Judecătoria Centru, mun. Chișinău, deoarece CTAS Cantemir nu este persoană juridică, ci reprezintă o structură teritorială a CNAS.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 07 aprilie 2015 s-a dispus atragerea în calitate de copârît a Departamentului Poliție Frontieră a MAI.

Concretizând cerințele acțiunii, Liuba Brînzoi a solicitat recunoașterea ilegală a răspunsului CTAS Cantemir nr. 1-02/09-1009 din 24 septembrie 2014; obligarea CNAS să recalculeze îndemnizația lunară pentru îngrijirea copilului Emilia Brînzoi, născută la 20 februarie 2012, în mărime de 1329,56 lei de la nașterea copilului și până la 17 iunie 2013; obligarea CNAS la repararea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu Judecătoria Centru mun. Chișinău la 29 mai 2015 prin hotărîre a refuzat în admiterea cerințelor Liubei Brînzoi împotriva CNAS și Departamentul Poliției de Frontieră a MAI cu privire la recunoașterea ilegală a răspunsului CTAS Cantemir nr. 1-02/09-1009 din 24 septembrie 2014; obligarea CNAS să recalculeze îndemnizația lunară pentru îngrijirea copilului Emilia Brînzoi, născută la 20 februarie 2012, în mărime de 1329,56 lei de la nașterea copilului și până la 17 iunie 2013; obligarea CNAS la repararea prejudiciul moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiate.

Iar, instanța de apel la 03 februarie 2016, verificând legalitatea hotărîrii primei instanțe a respins apelul declarat de Liuba Brînzoi, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29 mai 2015.

Pentru a concluziona astfel, instanța de apel a reținut că, în speță prin probele administrate s-a constatat că Serviciul Grăniceri, după reorganizare Departamentul Poliției de Frontieră a MAI în virtutea legii nu a achitat contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat din care se achită îndemnizații pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani ca persoană asigurată, iar funcționarii acestei instituții sunt suspuși asigurării obligatorii de stat în modul stabilit de legislație, concluzionînd că Liuba Brînzoi nu are dreptul la îndemnizația lunară pentru îngrijirea copilului ca persoană asigurată pînă la vîrsta de 3 ani din bugetul asigurărilor sociale de stat, dat fiind faptul că îndemnizația respectivă urmează a fi calculată și achitată la locul de muncă de bază din contul bugetului de stat.

A mai indicat instanța de apel că, în cererea de apel Liuba Brînzoi a solicitat casarea hotărîrii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care îndemnizația pentru îngrijirea copilului să fie încasată de la Departamentul Poliției de Frontieră a MAI, reținînd însă că, reclamanta – apelantă nu a înaintat asemenea cerința față de Departamentul Poliției de Frontieră a MAI în cadrul examinării pricinii în prima instanță, mai mult nu a înaintat nici o cerere de concretizare a cerințelor acțiunii cu respectarea prevederilor art. 60 alin. (2) CPC

și art. 166 CPC, considerînd astfel, că nu se poate expune asupra unei cerințe înaintate în cadrul instanței de apel față de Departamentul Poliției de Frontieră a MAI.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel eronată, în cazul în care, într-adevăr în instanța de apel nu se poate schimba temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

Or, conform art. 372 alin. (3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărîrii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

Astfel, prin prisma celor relatate și a normelor supra precitate, Colegiul consideră că, instanța de apel reținînd faptul imposibilității modificării obiectului acțiunii și înaintării de noi cerințe, eronat a menținut hotărîrea primei instanțe prin care au fost respinse cerințele Liubei Brînzoi și față de Departamentul Poliției de Frontieră a MAI, fără a reține că această în cadrul examinării pricinii în prima instanță nu a înaintat careva cerințe nemijlocit față de Departamentul Poliției de Frontieră a MAI.

Mai mult, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, în speță, că o asemenea abordare a problemei duce la încălcarea drepturilor și obligațiilor participanților la proces, deoarece Liubei Brînzoi, în situația dată îi este îngrădit dreptul de inițiere a unui eventual litigiu față de Departamentul Poliției de Frontieră a MAI.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise, incontestabil indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care, este diferită de la caz la caz.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu 445 alin. 1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Liuba Brînzoi.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Liuba Brînzoi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Departamentului Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, cu trimiterea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Galina Stratulat